

1. Calculul unor limite de șiruri folosind integrala Riemann

Fie $f: [a, b] \rightarrow \mathbf{R}$ o funcție integrabilă pe $[a, b]$. Din definiția integralei Riemann rezultă că:

$(\forall)\Delta_n = (x_0, \dots, x_n)$ cu $\Delta \in D[a, b]$; $\lim_{n \rightarrow \infty} \|\Delta_n\| = 0$ și orice sistem de puncte intermediare $\xi_i \in [x_{i-1}, x_i]; i = \overline{1, n}$, șirul sumelor Riemann

$\sigma_{\Delta_n}(f, \xi_i) = \sum_{k=1}^n f(\xi_i)(x_i - x_{i-1})$ este convergent și tinde la numărul

$$I = \int_a^b f(x) dx$$

Deci:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^n f(\xi_i)(x_i - x_{i-1}) = \int_a^b f(x) dx. \tag{1}$$

Alegem $x_i = a + i \frac{b-a}{n}$; $i \in \{1, \dots, n\}$ și $\xi_i = x_i$, atunci relația (1.) devine

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^n f\left(a + i \frac{b-a}{n}\right) \frac{b-a}{n} = \int_a^b f(x) dx \tag{2}$$

Dacă $a=0$ și $b=1$ relația (2.) devine

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^n \frac{1}{n} f\left(\frac{i}{n}\right) = \int_0^1 f(x) dx. \tag{3}$$

Exemple:

Exemplul 1.1. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1}{n+1} + \frac{1}{n+2} + \dots + \frac{1}{2n}.$$

Soluție:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^n \frac{1}{n+i} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^n \frac{1}{n} \frac{1}{1 + \frac{i}{n}} = \int_0^1 \frac{dx}{1+x} = \ln(1+x) = \ln 2.$$

Exemplul 1.2. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1}{\sqrt{3n^2 + 1^2}} + \frac{1}{\sqrt{3n^2 + 2^2}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{3n^2 + n^2}}$$

Soluție:

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} a_n &= \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{1}{\sqrt{3n^2 + k^2}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{1}{n} \frac{1}{\sqrt{3 + \left(\frac{k}{n}\right)^2}} = \int_0^1 \frac{dx}{\sqrt{x^2 + 3}} = \\ &= \ln\left(x + \sqrt{x^2 + 3}\right) \Big|_0^1 = \ln 3 - \ln \sqrt{3} = \ln \sqrt{3}. \end{aligned}$$

Exemplul 1.3. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1}{n^2} \left(1^n \sqrt[n]{e^1} + 2^n \sqrt[n]{e^2} + \dots + n^n \sqrt[n]{e^n} \right)$$

Soluție: $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1}{n^2} \sum_{k=1}^n k^n \sqrt[n]{e^k} \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \left(\sum_{k=1}^n \frac{k}{n} \frac{k}{n} e^{\frac{k}{n}} \right) = \int_0^1 x e^x dx = e^x (x-1) \Big|_0^1 = 1$

Exemplul 1.4. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \left(1 + \frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}} \right) \left(1 + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} \right) \dots \left(1 + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}} \right)$$

Soluție: Fie $L = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}} \right) \left(1 + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} \right) \dots \left(1 + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}} \right)$

Prin logaritmare rezultă

$$\ln L = \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\ln \left(1 + \frac{1}{n\sqrt{n}} \right) + \ln \left(1 + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} \right) + \dots + \ln \left(1 + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}} \right) \right];$$

Deoarece $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)}{x} = 1 \Rightarrow$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln \left(1 + \frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}} \right)}{\frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln \left(1 + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} \right)}{\frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}}} = \dots = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln \left(1 + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}} \right)}{\frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}}} = 1 \Rightarrow$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln \left(1 + \frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}} \right) + \ln \left(1 + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} \right) + \dots + \ln \left(1 + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}} \right)}{\frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}} + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} + \dots + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}}} = 1$$

Cum

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{\sqrt{1}}{n\sqrt{n}} + \frac{\sqrt{2}}{n\sqrt{n}} + \dots + \frac{\sqrt{n}}{n\sqrt{n}} \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \sqrt{\frac{k}{n}} = \int_0^1 \sqrt{x} dx = \frac{2}{3} \Rightarrow$$

$$\ln L = \frac{2}{3} \Rightarrow L = e^{\frac{2}{3}} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = e^{\frac{2}{3}}.$$

Exemplul 1.5. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{\pi}{3n} \left[\cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{3n} \right) + \cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{2\pi}{3n} \right) + \dots + \cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{n\pi}{3n} \right) \right]$$

Soluție:

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} a_n &= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\pi}{3n} \left[\cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{3n} \right) + \cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{2\pi}{3n} \right) + \dots + \cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{n\pi}{3n} \right) \right] = \\ &= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\pi}{3n} \sum_{k=1}^n \cos \left(\frac{\pi}{6} + \frac{k\pi}{3n} \right) = \int_{\frac{\pi}{6}}^{\frac{\pi}{2}} \cos x dx = \sin x \Big|_{\frac{\pi}{6}}^{\frac{\pi}{2}} = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Exemplul 1.6. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1}{n} \left(\operatorname{tg} \frac{\pi}{3n} + \operatorname{tg} \frac{2\pi}{3n} + \dots + \operatorname{tg} \frac{n\pi}{3n} \right)$$

Soluție:

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} a_n &= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \left(\operatorname{tg} \frac{\pi}{3n} + \operatorname{tg} \frac{2\pi}{3n} + \dots + \operatorname{tg} \frac{n\pi}{3n} \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \operatorname{tg} \frac{k\pi}{n} = \\ &= \frac{3}{\pi} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\pi}{3n} \sum_{k=1}^n \operatorname{tg} \frac{k\pi}{3n} = \frac{3}{\pi} \int_0^{\frac{\pi}{3}} \operatorname{tg} x dx = -\frac{3}{\pi} \ln \frac{1}{2} = \frac{3}{\pi} \ln 2 \end{aligned}$$

Exemplul 1.7. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1 + \sqrt{2} + \sqrt{3} + \dots + \sqrt{n}}{n}$$

$$\text{Soluție: } \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} (1 + \sqrt{2} + \dots + \sqrt{n}) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \sqrt{\frac{k}{n}} = \int_0^1 \sqrt{x} dx = \frac{2}{3}.$$

Exemplul 1.8. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1}{n^2} \left[\sqrt{n^2 + 1^2} + \sqrt{n^2 + 2^2} + \dots + \sqrt{2n^2} \right]$$

Soluție:

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} a_n &= \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} \sqrt{n^2 + i^2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \sqrt{1 + \left(\frac{i}{n}\right)^2} = \int_0^1 \sqrt{1 + x^2} dx = \\ &= \frac{1}{2} \left[x \sqrt{x^2 + 1} + \ln \left(x + \sqrt{x^2 + 1} \right) \right]_0^1 = \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{1}{2} \ln(\sqrt{2} + 1). \end{aligned}$$

Exemplul 1.9. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{\pi}{n} \left(\sin \frac{1\pi}{n} + \sin \frac{2\pi}{n} + \dots + \sin \frac{n\pi}{n} \right)$$

$$\text{Soluție: } \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{\pi}{n} \sin \frac{k\pi}{n} = \int_0^{\pi} \sin x dx = -\cos x \Big|_0^{\pi} = 2$$

2. Comparație între calculul limitelor unor șiruri de numere cu ajutorul integralei Riemann și cu ajutorul teoremelor de aflare a limitelor de șiruri

În cele ce urmează vom arăta avantajul și dezavantajul aplicării metodei de calculare a limitelor unor șiruri de numere cu ajutorul integralei Riemann față de metodele clasice. Pentru aceasta vom raționa comparativ pe câteva exemple.

Exemplul 2.1. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{\sqrt[n]{n!}}{n}$$

Soluție: metoda I (folosind teoremele de calculare a limitelor de șiruri). Amintim aici un rezultat cunoscut din teoria limitelor de șiruri. Fie șirul de numere $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ cu

$$a_n > 0, (\forall)n \in \mathbb{N}. \text{ Dacă } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n} = \alpha > 0 \text{ atunci } \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a_n} = \alpha.$$

Revenind la șirul din exemplul 2.1. notăm $b_n = \frac{n!}{n^n}$,

$$\text{avem: } \frac{b_{n+1}}{b_n} = \frac{(n+1)!}{(n+1)^{n+1}} \frac{n^n}{n!} = \frac{n^n}{(n+1)^n} = \frac{1}{\left(1 + \frac{1}{n}\right)^n}.$$

Trecând la limită rezultă:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{b_{n+1}}{b_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{\left(1 + \frac{1}{n}\right)^n} = \frac{1}{e}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{b_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{\frac{n!}{n^n}} = \frac{1}{e} \text{ adică } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt[n]{n!}}{n} = \frac{1}{e}.$$

metoda II (folosind integrala Riemann). Putem scrie:

$$a_n = \frac{\sqrt[n]{n!}}{n} = \sqrt[n]{\frac{n!}{n^n}} = \sqrt[n]{\frac{1}{n} \cdot \frac{2}{n} \cdots \frac{n-1}{n} \cdot \frac{n}{n}}$$

Logaritmând obținem: $\ln a_n = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \ln \frac{k}{n} \Rightarrow a_n = e^{\sum_{k=1}^n \frac{1}{n} \ln \frac{k}{n}}$, unde trecând la limită, găsim:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = e^{\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \left[\frac{1}{n} \ln \left(\frac{k}{n} \right) \right]} = e^{\int_0^1 \ln x dx} = e^{-1} = \frac{1}{e}.$$

Exemplul 2.2. Să se găsească limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{\sqrt[n]{(n+1)(n+2)\dots(2n)}}{n}$$

Soluție: metoda I (folosind teoremele asupra șirurilor)

$$a_n = \frac{\sqrt[n]{(n+1)(n+2)\dots(2n)}}{n} = \sqrt[n]{\frac{(n+1)(n+2)\dots(2n)}{n^n}}$$

$$\text{Notăm } b_n = \frac{(n+1)(n+2)\dots(2n)}{n^n} \Rightarrow b_{n+1} = \frac{(n+2)(n+3)\dots(2n)(2n+1)(2n+2)}{(n+1)^{n+1}} \Rightarrow$$

$$\frac{b_{n+1}}{b_n} = \frac{(n+2)(n+3)\dots(2n)(2n+1)(2n+2)}{(n+1)^{n+1}} \cdot \frac{n^n}{(n+1)(n+2)\dots(2n)}, \text{ de}$$

unde $\frac{b_{n+1}}{b_n} = \frac{4 + \frac{2}{n}}{1 + \frac{1}{n} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{b_{n+1}}{b_n} = \frac{4}{e} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{b_n} = \frac{4}{e} \Rightarrow$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt[n]{(n+1)(n+2)\dots(2n)}}{n} = \frac{4}{e}.$$

metoda II (folosind integrala Riemann)

$$a_n = \frac{\sqrt[n]{(n+1)(n+2)\dots(2n)}}{n} = \sqrt[n]{\frac{n+1}{n} \frac{n+2}{n} \dots \frac{2n}{n}}$$
 de unde prin logaritmare rezultă

$$\ln a_n = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \ln \frac{n+k}{n} = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \ln \left(1 + \frac{k}{n}\right);$$

trecând la limită se obține

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = e^{\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{1}{n} \ln \left(1 + \frac{k}{n}\right)} = e^{\int_0^1 \ln(1+x) dx} = e^{\frac{\ln 4}{e}} = \frac{4}{e}.$$

Exemplul 2.3. Să se calculeze limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{\pi}{n} \left(\cos^2 \frac{1\pi}{2n} + \cos^2 \frac{2\pi}{2n} + \dots + \cos^2 \frac{n\pi}{2n} \right)$$

Soluție: metoda I (folosind teoremele asupra șirurilor). Vom stabili mai întâi formula:

$$\sum_{k=1}^n \cos(k\alpha) = \frac{\sin \frac{n\alpha}{2} \cos \frac{(n+1)\alpha}{2}}{\sin \frac{\alpha}{2}}.$$

Din relațiile:

$$\sin \frac{\alpha}{2} \cos \alpha = \frac{1}{2} \left[\sin \frac{3\alpha}{2} - \sin \frac{\alpha}{2} \right]$$

$$\sin \frac{\alpha}{2} \cos 2\alpha = \frac{1}{2} \left[\sin \frac{5\alpha}{2} - \sin \frac{3\alpha}{2} \right]$$

...

$$\sin \frac{\alpha}{2} \cos n\alpha = \frac{1}{2} \left[\sin \frac{(2n+1)\alpha}{2} - \sin \frac{(2n-1)\alpha}{2} \right]$$

Prin adunare rezultă:

$$\sin \frac{\alpha}{2} \sum_{k=1}^n \cos(k\alpha) = \sin \frac{n\alpha}{2} \cos \frac{(n+1)\alpha}{2}, \Rightarrow$$

$$\sum_{k=1}^n \cos(k\alpha) = \frac{\sin \frac{n\alpha}{2} \cos \frac{(n+1)\alpha}{2}}{\sin \frac{\alpha}{2}}. \text{ Atunci:}$$

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} a_n &= \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\frac{\pi}{n} \sum_{k=1}^n \cos^2 \left(\frac{k\pi}{2n} \right) \right] = \lim_{n \rightarrow \infty} \left\{ \frac{\pi}{2n} \sum_{k=1}^n \left[1 + \cos \left(\frac{k\pi}{n} \right) \right] \right\} = \\ &= \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\frac{\pi}{2} + \frac{\pi}{2n} \sum_{k=1}^n \cos \left(\frac{k\pi}{n} \right) \right] = \frac{\pi}{2} + \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sin \frac{\pi}{2} \cos \left(1 + \frac{1}{n} \right) \frac{\pi}{2}}{\frac{\sin \frac{\pi}{2n}}{\frac{\pi}{2n}}} = \frac{\pi}{2} . \end{aligned}$$

metoda II (folosind integrala Riemann)

$$a_n = \frac{\pi}{n} \sum_{k=1}^n \cos^2 \left(\frac{k\pi}{n} \right)$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 2 \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{\pi}{2n} \cos^2 \left(\frac{k\pi}{n} \right) = 2 \int_0^{\frac{\pi}{2}} \cos^2 x dx = \frac{\pi}{2}$$

Exemplul 2.4. Să se găsească limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1}{n} \left[\left(a + \frac{n+p}{n} \right)^2 + \left(a + \frac{n+p+1}{n} \right)^2 + \dots + \left(a + \frac{2n+p}{n} \right)^2 \right]$$

Soluție: metoda I

Vom utiliza formulele cunoscute:

$$\sum_{k=1}^n k = \frac{n(n+1)}{2}; \quad \sum_{k=1}^n k^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$$

$$\begin{aligned} a_n &= \frac{1}{n} \sum_{k=p}^{n-p} \left[\left(a + 1 \right) + \frac{k}{n} \right]^2 = \frac{1}{n} \sum_{k=p}^{n-p} \left[\left(a + 1 \right)^2 + \frac{2(a+1)}{n} k + \frac{k^2}{n^2} \right] = \\ &= \frac{1}{n} (a+1)^2 (n-2p+1) + \frac{2(a+1)}{n^2} \sum_{k=p}^{n-p} k + \frac{1}{n^3} \sum_{k=p}^{n-p} k^2 = \\ &= \frac{1}{n} (a+1)^2 (n-2p+1) + \frac{2(a+1)(p+n-p)(n-2p+1)}{n^2} + \\ &+ \frac{2n^3 + (1-6p)n^2 + (6p^2 - 2p - 1)n}{6n^3} + \frac{4p^2(1-p)}{6n^3} \end{aligned}$$

Deci:

$$\begin{aligned} a_n &= (a+1)^2 \left(1 + \frac{2p-1}{n} \right) + (a+1) \left(1 - \frac{2p-1}{n} \right) + \\ &+ \frac{1}{6} \left[2 + \frac{1-6p}{n} + \frac{6p^2 - 2p - 1}{n^2} + \frac{4p^2(1-p)}{n^3} \right] \end{aligned}$$

Trecând la limită găsim:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a^2 + 3a + \frac{7}{3} .$$

metoda II

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} a_n &= \lim_{n \rightarrow \infty} \left\{ \frac{1}{n} \sum_{k=1}^{p-1} \left[(a+1) + \frac{k}{n} \right]^2 \right\} + \lim_{n \rightarrow \infty} \left\{ \frac{1}{n} \sum_{k=p}^{n-p} \left[(a+1) + \frac{k}{n} \right] \right\} + \\ &+ \lim_{n \rightarrow \infty} \left\{ \frac{1}{n} \sum_{k=n-p+1}^n \left[(a+1) + \frac{k}{n} \right]^2 \right\} = \lim_{n \rightarrow \infty} \left\{ \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \left[(a+1) + \frac{k}{n} \right]^2 \right\} = \\ &= \int_0^1 [(a+1) + x]^2 dx = \frac{(a+1+x)^3}{3} \Big|_0^1 = \frac{(a+2)^3 - (a+1)^3}{3} = a^2 + 3a + \frac{7}{3} \end{aligned}$$

Exemplul 2.5. Să se găsească limita șirului cu termenul general

$$a_n = \frac{1^k + 2^k + \dots + n^k}{n^{k+1}}$$

Soluție: metoda I

Amintim teorema lui Cesaro-Stolz:

Fie $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ și $(b_n)_{n \in \mathbb{N}}$ două șiruri de numere. Dacă:

1° șirul $(b_n)_{n \in \mathbb{N}}$ este monoton și nemărginit;

$$2^o \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1} - a_n}{b_{n+1} - b_n} = l$$

atunci avem: $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = l$.

Considerăm $a_n = 1^k + 2^k + \dots + n^k$ și $b_n = n^{k+1}$. Avem:

$$\frac{a_{n+1} - a_n}{b_{n+1} - b_n} = \frac{(n+1)^k}{(n+1)^{k+1} - n^{k+1}} = \frac{(n+1)^k}{[(n+1) - n] \sum_{s=1}^k (n+1)^{k-s} n^s} =$$

$$= \frac{n^k \left(1 + \frac{1}{n}\right)^k}{\sum_{s=1}^k n^{k-s} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{k-s} n^s} = \frac{\left(1 + \frac{1}{n}\right)^k}{\sum_{s=1}^k \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{k-s}}$$

$$\text{Deci: } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1} - a_n}{b_{n+1} - b_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\left(1 + \frac{1}{n}\right)^k}{\sum_{s=1}^k \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{k-s}} = \frac{1}{k+1}.$$

metoda II

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1^k + 2^k + \dots + n^k}{n^{k+1}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{s=1}^n \frac{1}{n} \left(\frac{s}{n}\right)^k = \int_0^1 x^k dx = \frac{x^{k+1}}{k+1} \Big|_0^1 = \frac{1}{k+1}.$$